

Ethische vraagstukken

Instructie voor de deelnemers

Inleiding

In de zorg voor mensen die middels een maatregel in het kader van de Wzd zijn opgenomen of worden behandeld, staan belangen op het spel die dikwijls met elkaar conflicteren. Veiligheid versus bewegingsvrijheid, eigen regie versus bescherming, verzet versus effectieve behandeling...

Zorgbeslissingen en behandelbeslissingen hebben altijd een morele dimensie. In de praktijk blijft deze dimensie vaak onbewust en impliciet. De ervaren zorgverlener heeft veel morele afwegingen geïnternaliseerd in haar of zijn routine. Maar sommige situaties vragen om een expliciete doordenking of bespreking. In de praktijk van de Wzd kunnen de belangentegenstellingen zo groot zijn dat een nadere doordenking essentieel is. Het is ook goed mogelijk dat de juridische context van de Wzd in ethisch opzicht voor een dilemma zorgt: dat de toepassing van de regel de belangen van de patiënt of van een andere partij lijkt te schaden.

Daarom is deze dag gewijd aan ethische vraagstukken. Tijdens deze dag zullen we nadenken over de moreel juiste toepassing van de juridische regels en de verwante ethische dilemma's. Aan alle deelnemers wordt gevraagd een casus uit de eigen praktijk te selecteren, te beschrijven en van te voren in te dienen. In de loop van de dag zullen we aan de hand van deze eigen casus de vele facetten van de goede Wzd zorg met elkaar bespreken. Daardoor sluit de inhoud van deze dag optimaal aan op de eigen praktijk van de deelnemers.

Opdracht

Beschrijf een casus uit de eigen beroepspraktijk waarin naar uw idee sprake is van tegengestelde belangen, tegengestelde waarden of een probleem waarvan niet duidelijk is hoe ermee moet worden omgegaan.

Voor het herkennen en selecteren van een casus geldt het volgende:

- Een moreel probleem herkent men vaak door de 'contrastervaring'. Intuïtief voelt u aan dat er iets wringt of knelt, zonder dat altijd direct duidelijk is wat dat dan is.
- Een moreel vraagstuk betreft vaak een dilemma: een keuzesituatie waarbij een beslissing móet worden genomen, maar waarbij meerdere handelingsalternatieven zijn. Voor elk alternatief zijn echter voor- en tegenargumenten aan te dragen, en bij elk gekozen handelingsalternatief wordt een belangrijk argument of een belangrijke waarde, geweld aangedaan. De alternatieven waaruit gekozen kan worden, sluiten elkaar uit (je kunt niet kool en geit sparen) én voor elk alternatief zijn argumenten aan te dragen. De alternatieven zijn vaak uit te drukken in termen van een waardenconflict: er zijn twee idealen die richtinggevend zijn voor het handelen, maar waaraan men niet tegelijkertijd recht kan doen.

De casusbeschrijving dient de volgende gegevens te bevatten:

1. Persoonlijke gegevens

- Geslacht
- Leeftijd

2. Reden van opname en/of belangrijkste medische probleem:

- De medische voorgeschiedenis van de patiënt hoeft alleen gepresenteerd te worden voor zover die relevant is voor het zorgvraagstuk.

3. Overige persoonlijke gegevens:

- Benoem alleen relevante gegevens uit bijvoorbeeld voorgeschiedenis of familie omstandigheden.

4. Betrokkenen:

- Benoem wie bij de situatie betrokken zijn. Beschrijf ook de betrokkenen uit de privésfeer van de patiënt.

5. Het morele vraagstuk:

- Omschrijf het morele vraagstuk.
- Geef de keuzesituatie zo concreet mogelijk weer en formuleer een aantal morele vragen die hierbij een rol spelen. Morele vragen luiden vaak: 'mag of moet ik X doen?' of ze bevatten een versie van de vraag: 'Wat is hier goed om te doen?'

Overige instructies:

- Beschrijf de casus in maximaal 400 woorden.
- Beschrijf de casus zo, dat de situatie en het dilemma voor de lezer goed duidelijk wordt.
- Mail de casus aan de docent: d.p.touwen@lumc.nl. Vermeld in het onderwerp van de mail "Medilex Wzd ouderenzorg".